

Handläggare

Gustaf Landahl

Telefon: 08-508 28916

Till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Uppföljning av miljöprogram 2016-19 i de fall miljö- och hälsoskyddsnämnden är uppföljningsansvarig

Innehållsförteckning

Uppföljning av Stockholms miljöprogram 2016-2019	2
1.1 Staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser minskar till högst 2,2 ton/inv. till år 2020	2
2.5 Fossil energi i transportsektorn ska minska	5
3.2 God status ska uppnås i Stadens vattenförekomster	10
4.1 Stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall	14
5.4 Stadens användning av kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska minska	16
5.5 Förekomst av hälsofarliga kemikalier i förskolemiljön ska minska.....	20
6.1 Radonhalten inomhus ska vara <200 Bq/m³ luft i flerbostadsfastigheter och lokaler för arbetsplatser och undervisning	22
6.3 Bullernivåerna inomhus ska minska	24

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Uppföljning av Stockholms miljöprogram 2016-2019

Miljöprogram - delmål:

1.1 Staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser minskar till högst 2,2 ton/ inv. till år 2020

Målet bedöms helt uppfyllas under programperioden
(Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

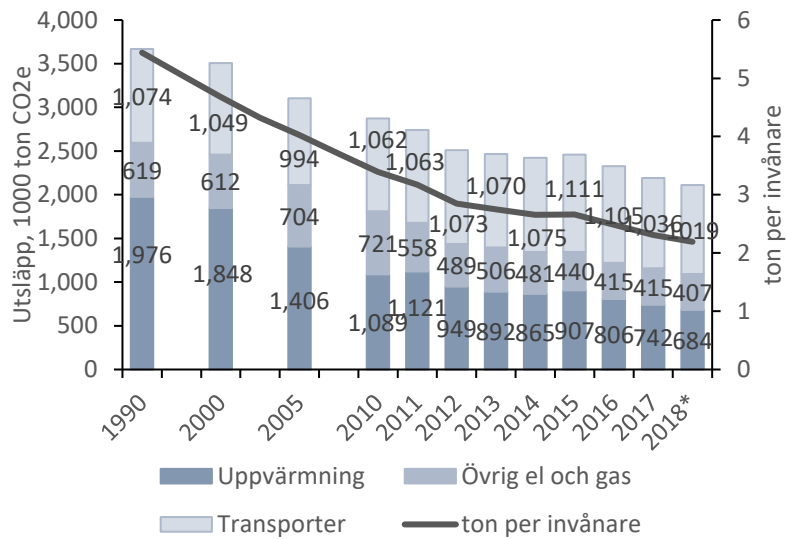
Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet kommer att nås under programperioden

De beräknade utsläppen av växthusgaser för 2018 uppgick till 2,2 ton CO₂e per invånare. Förutsatt att minskningen av växthusgasutsläppen sker i samma takt som hittills och linjärt kommer utsläppen vid utgången av 2019 att ha minskat till cirka 2 050 000 ton. Med en befolkning enligt prognos blir utsläppen då något under 2,1 ton per invånare, d.v.s. att målet nås med en liten marginal.

Analys

Målet till 2020 är relaterat till antalet invånare och har som basår 2015. Utsläppen av växthusgaser i Stockholms geografiska område beräknas för all energi som används till uppvärmning, el, gas, vägtransporter, arbetsmaskiner samt sjötransporter inom Stockholms stads vattenområde och flyg från Bromma flygplats upp till 915 meters höjd.

Enligt den årliga rapporteringen av energianvändning och växthusgasutsläpp 2019 (Dnr. 2019-6214) har växthusgasutsläppen minskat från 3 669 000 ton år 1990 till 2 110 000 ton 2018. Det betyder en minskning med 1 559 000 ton på tjugoåttio år eller drygt 40 procent. I snitt har minskningen varit 55 700 ton per år. Per invånare har utsläppen av växthusgaser minskat med närmare 58 % under perioden 1990 – 2018.

Figur 1. Utsläpp av växthusgaser från energianvändning inklusive transporter inom Stockholms stads geografiska område. * 2018 preliminär beräkning. Källa: miljöförvaltningen.

De beräknade utsläppen av växthusgaser för 2018 uppgick till 2,2 ton CO₂e per invånare. Förutsatt att minskningen av växthusgasutsläppen sker i samma takt som hittills och linjärt kommer utsläppen vid utgången av 2019 att ha minskat till cirka 2 050 000 ton. Med en befolkning enligt prognos blir utsläppen då något under 2,1 ton per invånare, d.v.s. att målet nås med en liten marginal.

Vad olika nämnder rapporterat att de gjort för att uppnå delmålet (en sammanfattning)

Enligt Stockholms Exergi beror minskningarna av utsläppen från den egna produktionen främst på att drifttiden för det koleldade kraftvärmeverket KVV6 minskat avsevärt.

Stadens bolag och förvaltningar som äger och förvaltar fastigheter arbetar systematiskt med kartläggningar och energieffektiviseringsåtgärder. På grund av att nyproduktionen tar mycket resurser i anspråk samt att enklare energieffektiviseringar redan genomförts går arbetet med energieffektiviseringar i det befintliga byggnadsbeståndet långsammare.

Staden ställer energikrav på 55 kWh/m² vid alla markanvisningar sedan 1 juli 2012. Arbetet med att följa upp energianvändningen i dessa byggnader har påbörjats under 2019 men det finns ännu inget samlat resultat.

Trafikarbetet inom staden minskade fram till år 2013. Därefter har trafikarbetet ökat med cirka två och en halv procent per år t.o.m. 2018. Under år 2019 minskade trafikarbetet åter med 1,3 procent.

Andelen bränslesnåla vägfordon som drivs med förnybara bränslen ökar kontinuerligt. Sammantaget leder de båda trenderna till att utsläppen från vägtrafiken minskar marginellt.

En annan orsak till minskningen av växthusgasutsläppen är att emissionsfaktorn för den Nordiska elen blir allt lägre vartefter som andelen förnybara energikällor ökar inom elproduktionen.

Miljöprogram - delmål:

2.5 Fossil energi i transportsektorn ska minska

Målet bedöms kunna nås under programperioden
(Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet kommer att nås under programperioden

Miljöförvaltningens bedömning i nuläget är att målet, *Fossil energi i transportsektorn ska minska*, kan uppnås till 2020 eftersom en faktisk minskning skett under programperioden. Det blir emellertid svårt att uppnå indikatorn om högst 8 TWh fossil energi från vägtrafiken. Därtill är minskningarna för små för att staden ska kunna nå fossilfrihet till 2040.

Analys

Uppföljningen och miljöprogrammet fokuserar på vägtransporter som står för det största transportarbetet och de största utsläppen i staden.

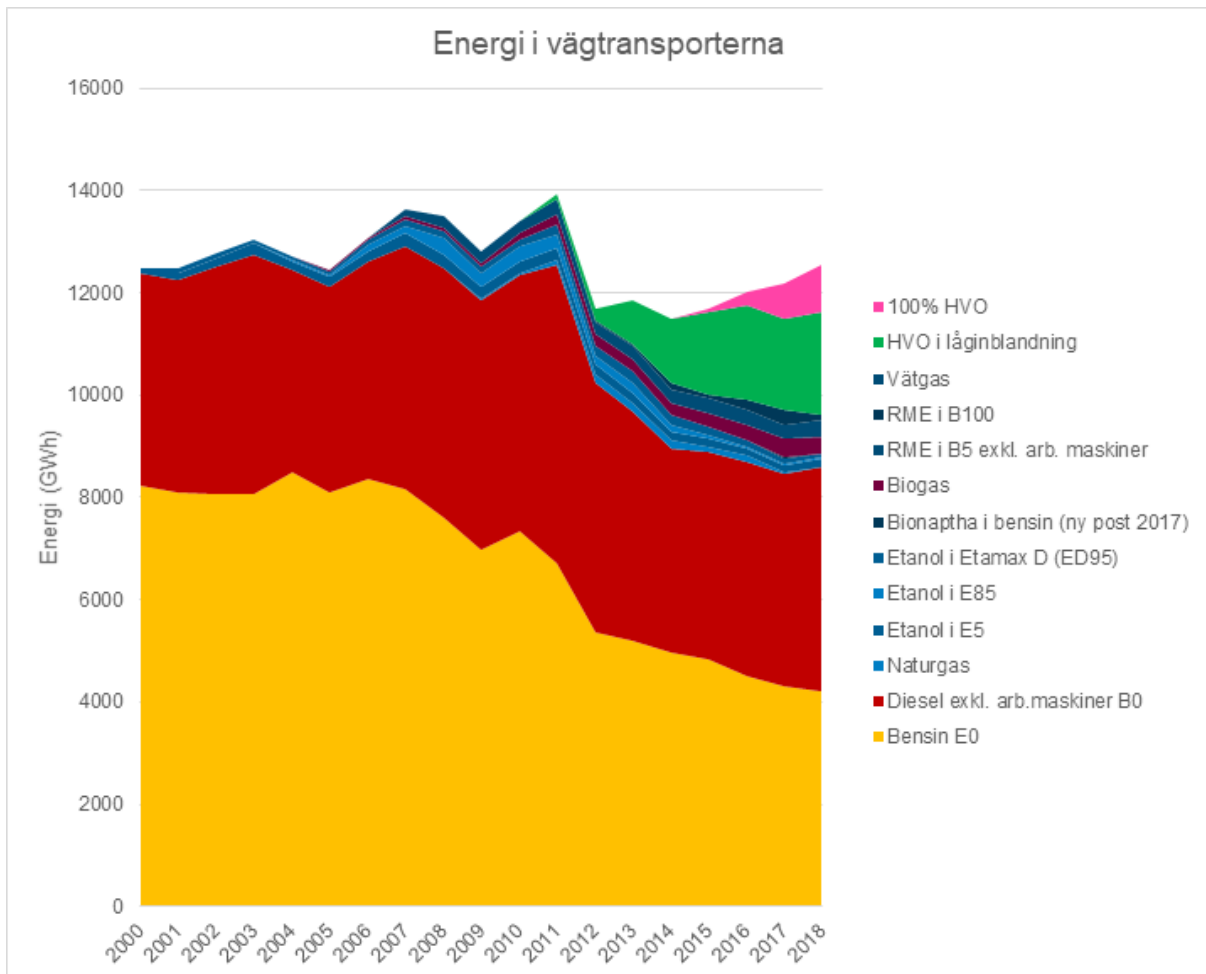
Trenden att andelen bilsbilar åter ökar, medan biogasfordon och etanolbilar minskar. El- och laddhybrider ökar, men är fortfarande på en låg nivå med endast 10 % av nybilsförsäljninge..

Fossil energi till vägtransporter har successivt minskat fram till år 2017. Från år 2017 till 2018 skedde emellertid en ökning (2018 är det senaste året som miljöförvaltningen har ett framräknat värde för). Mellan åren 2012-2017 har den fossila energin till vägtrafiken i länet (som är det område som följs upp) minskat från 10,4 TWh till 8,5 TWh per år, motsvarande en minskning av ca 500 000 ton per år. Det är HVO (Hydrogenated Vegetable Oil, en syntetisk diesel från bioråvara) som står för den största andelen (nästan 2/3) av den förnybara energin, som totalt låg på strax över 30 % år 2017.

År 2018 motsvarade den fossila energin från vägtrafiken 8,6 TWh vilken är en liten ökning i jämförelse med år 2017.

Trafikarbetet inom staden minskade fram till år 2013. Därefter har trafikarbetet ökat med cirka två och en halv procent per år t.o.m. 2018. Under år 2019 minskade trafikarbetet åter med 1,3 procent.

Användningen av energi inom området har minskats av allt bränslesnålare fordon. År 2016 bröts dock denna trend och den totala energianvändningen har nu ökat med sammanlagt cirka 9 procent mellan år 2015 till 2018. Fram till år 2017 körde fordonen allt mer på förnybara bränslen vilket gjorde att utsläppen fortfarande minskade från transportsektorn. År 2018 ökade framförallt den fossila dieselanvändningen (ökade med 9 procent under ett år).

Figur 2. Energianvändning i länets transporter 2000-2018. Användningen av bensin och diesel har minskat från år 2012 till år 2017. År 2018 ökade dock dieselanvändningen. Mer energieffektiva fordon har minskat totala energianvändningen, trots trafikökningar fram till år 2018 när energianvändningen från fossila drivmedel ökar för första gången på många år. Ökad andel biodrivmedel, framför allt HVO, har inneburit trots detta inneburit att andelen förnybara drivmedel ökat från 30 procent år 2017 till 31 procent år 2018. I diagrammet ovan redovisas drivmedlen var för sig. I verkligheten är ex etanol inblandad i bensin och RME och HVO blandas in i diesel.

1 juli 2018 infördes reduktionsplikt i Sverige vilket innebär att diesel behöver innehålla förnybara råvaror motsvarande en minskning av växthusgasutsläppen med 19,3 %. Reduktionsplikten skärps till 21 % år 2020. Reduktionsplikten beräknas på nationell nivå, vilket troligast innebär att en större mängd HVO blandas in i diesel i Stockholmsområdet, medan Norrland får en högre andel fossil diesel. Efter att reduktionsplikten införts finns det inga skattemässiga incitament att ha högre inblandning än vad reduktionsplikten föreskriver eftersom låginblandad förnybara drivmedel är inte längre skattebefriade. Däremot är höginblandade drivmedel som E85, Biogas, Biodiesel B100 och HVO 100

fortsatt fullt eller delvis skattebefriade. Den förnybara låginblandningen var kring 30 % året innan och det finns risk för att den inte kommer att öka så mycket till förrän reduktionspliktskravet är uppe i högre nivåer. Långsiktigt är ändå reduktionsplikten ett styrmedel som ger drivmedelsbranschen långsiktiga spelregler och Sverige kan på ett korrekt sätt tillmötesgå EUs konkurrenslagstiftning.

Vad olika nämnder rapporterat att de gjort för att uppnå delmålet (en sammanfattning)

Trafiknämnden

Under 2019 har trafikkontoret verka för en minskad biltrafik, t.ex. genom att öka attraktiviteten för de mer kapacitetsstarka transportslagen. Det kan konstateras att det totala vägtrafikarbetet i staden har minskat med 1,3 procent sedan föregående år. Vidare fortsätter kontoret att utveckla trafikmätningarna för att synliggöra förändring och utveckling av olika trafikantslag. Det fortsatta arbetet för att minska klimatpåverkan kommer att bedrivas med utgångspunkt i stadens förslag till nytt miljöprogram och klimathandlingsplan.

Utbyggnaden av publik laddinfrastruktur för eldrivna fordon fortsätter i samverkan med miljöförvaltningen, Stockholms stads Parkering AB och näringslivet. Kontoret har under året tagit fram och lanserat en karta med upp till 10 000 lämpliga platser för gatuladdning. Tillsammans med Stockholms stads Parkering AB medverkar kontoret till att 4 000 publika laddplatser finns uppförda till år 2022 och under året har ett femtiotal nya laddplatser etablerats på gatumark. I september höll kontoret, tillsammans med miljöförvaltningen, även ett kunskaps- och erfarenhetsseminarium där olika laddaktörer deltog.

Trafikkontoret deltar i flera EU-projekt som syftar till att skynda på utvecklingen att ställa om till förnybara bränslen och alternativa transportsätt.

Trafikkontoret har även inom kontorets egen verksamhet tagit fram miljökrav vid upphandling som bland annat innehåller krav på en viss andel fossilfria bränslen. På sikt är ambitionen att fasa ut fossila bränslen i upphandlingar av transporter, entreprenader och arbetsmaskiner. Trafikkontoret bedömer att det genom sitt arbete bidragit till att uppnå målet.

Flera stadsdelsnämnder och bolag rapporterar att de övergått till fler elbilar och att de minskat sitt fordonsinnehav och på så sätt bidrar till måluppfyllelsen.

Miljöförvaltningens bedömning av vad som skulle behöva göras ytterligare för att nå delmålet och vilken nämnd eller bolag som borde ansvara för respektive åtgärd

Majoriteten av trafikarbetet genomförs med fossila drivmedel. Trafikarbetet inom staden minskade fram till år 2013. Därefter har trafikarbetet ökat med cirka två och en halv procent per år t.o.m. 2018. Under år 2019 minskade trafikarbetet åter med 1,3 procent.

Även om transportarbetet per person minskar, så gör befolkningsökningen att det totala transportarbetet kan fortsätta öka. En ökande befolkning medför större behov av intransport av varor och uttransport av avfall. Målet om att minska trafikarbetet ligger på Trafikkontoret men är delvis sammankopplat med målet om att fossil energi i transportsektorna ska minska. Just nu minskar biltrafiken men samtidigt ökar trafiken med lätta och tunga lastbilar. Det är framförallt infrastrukturprojekten som ger ökad trafik med tunga lastbilar.

Att formulera rätt kravnivå på transporterna av varuleveranser, entreprenader m.fl. av stadens transportrelaterade uppdrag är drivande för utvecklingen. Miljöförvaltningens stöd om miljökrav vid upphandling av transporter, utnyttjas av serviceförvaltningen medan många andra upphandlande förvaltningar och bolag till stor del inte ställer miljökrav i samma utsträckning. Omfattningen av stadens sammanlagda transportrelaterade upphandlingar är inte känd, utan behöver kartläggas och miljökrav anpassade till respektive branschs förutsättningar måste ställas i samtliga upphandlingar som inkluderar transporter. Uppföljning är också nödvändig.

Tillgången till förnybara drivmedel kan komma att bli en begränsning. Här arbetar miljöförvaltningen redan brett, men flera frågor är snarare av politisk än teknisk natur och den nationella regeringen kan behöva stöd och exempel på vad kommuner som Stockholm behöver för att nå fossilfrihet:

Biogas och Etanol: Miljöförvaltningen har inom ramen för klimatstrategin utrett biogasens framtid. Det råder ingen brist på vare sig biogas eller etanol. Stadens största möjligheter att påskynda övergången till dessa fossilfria drivmedel ligger i ökade krav på användning av biogas och etanol i upphandlingar som innefattar transporter. Det krävs en tydligare styrning mot miljö från stadsledningsnivån för att öka miljöanpassningen i upphandlingen. Staden bör även verka för att regeringen åter gynnar etanolfordon, t.ex. genom att inkludera dem i bonusberättigade fordon, och t.ex. inrätta ett stöd för etanolkonvertering av befintliga bilar.

Laddinfrastruktur: En plan för laddinfrastrukturen har utarbetats till MHN och TN och arbetet fokuserar nu på genomförande av planen. Cirka 1600 publika laddplatser har redan installerats. Miljöförvaltningen har i samarbete med grannkommunerna även startat kampanjen Fixa Laddplats, som informerar och ger praktiska tips och exempel till bostadsrättsföreningar om hur man anordnar laddinfrastruktur.

Stadens nya klimpahandlingsplan och miljöprogram har tagits fram under år 2019 för att peka ut vägen framåt mot 70 procent reduktion av koldioxidutsläppen år 2030 och en helt fossilfri stad år 2040. För att särskilt hantera vägtrafikens klimatpåverkan har stadsledningskontoret med flera förvaltningar och bolag i uppdrag att ta fram en särskild handlingsplan för minskning av koldioxidutsläppen från vägtrafiken till 2030. Handlingsplanen ska tas fram under år 2020.

Statu s	Indikator	Enhet	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
— 	Andel sålda förnybara drivmedel av totalt sålda drivmedel i länet per år.	Miljö- och hälsoskyddsämnden	27 %	30,3 %	31,4	
—	Sålda fossila bränslen (TWh)	Miljö- och hälsoskyddsämnden	8,8	8,5	8,6	

Miljöprogram - delmål:

3.2 God status ska uppnås i Stadens vattenförekomster

Målet bedöms delvis uppfyllas under
programperioden (Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet delvis kommer att nås under programperioden

Miljöförvaltningen bedömer att de teoretiska och planeringsmässiga förutsättningarna för att nå målet är goda men att det krävs mer i genomförandeledet med både organisation och resurser för att säkerställa att planerna blir verklighet.

Analys

Miljöförvaltningen bedömer att de teoretiska och planeringsmässiga förutsättningarna för att nå målet är goda. De lokala åtgärdsprogrammen pekar på vad som behöver göras för att nå god status avseende historisk och befintlig påverkan medan dagvattenstrategin pekar på hur nytillkommande exploatering ska utföras så att miljökvalitetsnormerna kan följas i förlängningen.

Huvuddelen av den miljöpåverkan som stadens vatten utsätts för kommer från både historisk, nuvarande och tillkommande diffus belastning via dagvatten, bräddningar, felkopplingar i avlopps nätet samt byggnation i och nära vatten.

Förvaltningen bedömer att staden kan nå en hållbar dagvattenhantering på stadens egen mark under förutsättning att de styrdokument som staden antagit tillämpas fullt ut. Detta gäller exempelvis handlingsplanen för god vattenstatus med tillkommande lokala åtgärdsprogram samt dagvattenstrategin med åtgärdsnivå och riktlinjer. Ett annat viktigt verktyg är de exploaterings- och markanvisningsavtal staden skriver med byggherrar inför nybyggnation.

Staden har en god organisation för framtagande av lokala åtgärdsprogram och planering av åtgärder på en övergripande nivå, men saknar i dagsläget en effektiv organisation och ändamålsenlig finansieringsform för praktiskt åtgärds genomförande och långsiktig drift av åtgärder. Den centrala medelsreserven bidrar till att stimulera investeringar, men löser inte den långsiktiga finansieringen för investeringsbehovet som löper över flera år samt finansieringen av långsiktig drift.

Vattenmiljöfrågorna behöver bli en naturlig del av hela stadsplanerings- och exploateringsprocessen från planering till uppföljning. På grund av begränsningar vad gäller kravställande i detaljplaner enligt plan- och bygglagen är det mycket viktigt att miljökompetensen finns med i hela

stadsbyggnadsprocessen. De åtgärder som föreslås i planbeskrivningarna i syfte att följa miljö kvalitetsnormerna behöver följas upp för att säkerställa genomförande och funktion.

Rapportering från förvaltningar och bolag.

Stadens förvaltningar och bolag har i varierande detaljeringsgrad svarat på hur man arbetar med olika vattenrelaterade frågor kopplat till delmålet. Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret har särskilt lyft vikten av en hållbar dagvattenhantering i stadsplaneringsprocessen som ett led i arbetet med att nå god vattenstatus. Exploateringskontoret har särskilt poängterat att man genom markanvisning ställer krav på hållbar dagvattenhantering i stadens exploateringsprojekt. Vidare lyfter exploateringskontoret att man som markägare har som uppgift att säkerställa genomförande av restaurering av sjöar och vattendrag när så bedöms nödvändigt. Ett exempel på detta är det lyckade projektet med fällning i Brunnsviken.

Idrottsförvaltningen lyfter fram åtgärder för att motverka spridning av mikroplast från idrottsplaner, byggande av båtlatriner samt etablering av en båtvätt i Mälaren i samverkan med en lokal båtklubb.

Trafikkontoret har arbetat med dagvattenhantering genom växtbäddar till gatuträd och annan växtlighet.

Trafikkontoret, exploateringskontoret samt stadsbyggnadskontoret lyfter vikten av det fortsatta arbetet med samordning av vattenfrågorna genom samordningsgrupp samt styrgrupp för god vattenstatus.

Stockholm vatten arbetar aktivt med prioritering och förprojektering av de åtgärder som åligger dem enligt Handlingsplanen för god vattenstatus och de utkast till lokala åtgärdsprogram som hittills är framtagna.

Miljöförvaltningen deltar i stadsplaneringen och bidrar med kompetens gällande bl.a. vattenfrågor.

Förvaltningen bedriver också tillsyn av dagvattenanläggningar för trafikdagvatten och dagvattenhantering i industriområden. Förvaltningen driver arbetet med den förvaltningsövergripande samordningsgruppen för god vattenstatus och deltar aktivt i den förvaltningsövergripande dagvattengruppen. Vidare driver förvaltningen arbetet med framtagande av lokala åtgärdsprogram och bedriver miljöövervakning av kemisk och ekologisk status i stadens vatten.

Miljöförvaltningens bedömning av eventuella avvikelser och vad som eventuellt skulle behövs ytterligare för att nå delmålet (alternativt varför delmålet överträffats)

För att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas i stadens vatten är det helt avgörande att det fysiska åtgärds genomförandet intensifieras både i den befintliga miljön och i samband med nybyggnation och större ombyggnationer.

De kvarvarande oklarheterna i ansvars fördelning för projektledning samt investering och drift mellan exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna och Stockholm Vatten behöver lösas för samtliga typer av anläggningar och åtgärder i både avrinningsområde och i recipienten. Inom avrinningsområdet avses främst åtgärder för att fördröja och rena dagvatten samt sanering av förorenade områden och med åtgärder i recipient avses främst förbättrande av fysiska livsmiljöer, fällning av fosforrika sediment och sanering av förorenade sediment.

För att tydliggöra ansvaret för åtgärds genomförande har ett avtal rörande ansvars fördelning för dagvattenhantering mellan Stockholm Vatten och Avfall AB och Trafikkontoret antagits under 2019. Motsvarande avtal behöver tas fram mellan Stockholm Vatten och Avfall AB och övriga förvaltningar som hanterar eller på annat sätt påverkar arbetet med dagvattenrening och fördröjning. Vidare behöver ansvarsfrågorna rörande sjörestaureringar, som exempelvis fällning av fosforrika bottensediment, vassklippning, utfiskning etc. lösas genom att motsvarande avtal träffas mellan berörda förvaltningar och Stockholm Vatten och Avfall AB. Slutligen är det av stor vikt för vattenarbetet att ansvarsfrågorna kopplade till skräphantering, omhändertagande av övergivna och förlista båtar samt dumpat avfall i och nära stadens vatten klagörs. Detta ansvar behöver särskilt utredas mellan Stockholms Hamnar, Trafikkontoret, Stadsdelsförvaltningarna, Stockholm vatten och Avfall AB samt Exploateringskontoret.

Ovanstående behöver förutom i avtal även noteras och regleras i den förvaltningsövergripande gränssnittslistan, som hanterar handläggningsansvar och gränsdragning avseende förvaltning av stadens mark och byggnader inom kommungränsen mellan ett antal kommunala nämnder och bolag. Gränssnittslistan bör dessutom beslutas av hårda förvaltningschefsguppen och få offentlig status som ett styrdokument i staden samt uppdateras löpande.

För att nå och följa miljö kvalitetsnormerna krävs att stadens samtliga fackförvaltningar och bolag arbetar aktivt med åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen. Det är även viktigt att staden implementerar intentionerna i dagvattenstrategin och tillämpar de riktlinjer som har tagits fram kopplat till strategin både i den löpande verksamheten och i sina respektive praktiska handböcker. Det är

endast genom att en långsiktigt hållbar dagvattenhantering blir en naturlig del av stadsbyggnadsprocessen och finnas med från början till slut, som utsläppen av förorenat dagvatten kan minska i sådan grad att god status kan uppnås.

Förutom en hållbar dagvattenhantering behöver stadens samtliga fackförvaltningar och byggande bolag även arbeta aktivt med att tillse att långsiktigt fungerande fysiska livsmiljöer ska etableras och/eller bibehållas vid ny- och ombyggnation i syfte att följa miljö kvalitetsnormerna och bidra till att de ekologiska kvalitetsfaktorerna i sin tur kan uppnås.

Vidare behövs resurs- och kompetensförstärkning hos främst exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall för att söka medel och genomföra de fysiska åtgärder som tas fram inom ramen för de lokala åtgärdsprogrammen.

Organisationen och ansvarsfördelningen för ett effektivt åtgärds genomförande, en stadsplanering och en uppföljning som tillser att miljö kvalitetsnormerna kan följas behöver ses över och stärkas i de kritiska momenten, som exempelvis bygglovshantering och tillsyn avseende planerade och genomförda åtgärder främst på mark som staden inte äger.

Staden behöver säkerställa att dagvattenlösningar och andra åtgärder som krävs för att följa miljö kvalitetsnormerna genomförs på planerat sätt i stadsbyggnads- och exploateringsprocessen. Ansvar för uppföljning och uppföljningsmetoder behöver utredas.

Status	Indikator	Enhet	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
— 	Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för ekologisk status	Miljö- och hälsoskyddsämnden	26 %	26 %	26 %	15 %
—	Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status.	Miljö- och hälsoskyddsämnden	35 %	13 %	13 %	10 %

Länsstyrelsen håller på att uppdatera informationen i VISS (<https://viss.lansstyrelsen.se/>). Ny data har tillkommit och länsstyrelsens bedömning är att andelen vattenförekomster som inte bedöms nå MKN har ökat jämfört med tidigare år. Dataunderlaget är dock något osäkert.

Miljöprogram - delmål:

4.1 Stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall

Målet bedöms inte uppfyllas under programperioden
(Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet inte kommer att nås under programperioden

Analys

Under programperioden 2016-2019 har olika aktiviteter genomförts hos flera av bolagen/förvaltningarna. 2018 bedömde förvaltningen att målet skulle kunna nås till 2020 om alla bolag och förvaltningar skulle göra någon eller några aktiviteter för att förebygga uppkomsten av avfall. Men förvaltningen gör 2020 bedömningen att målet inte har uppnåtts under programperioden. Bedömningen görs utifrån det faktum att många fortfarande inte anger några aktiviteter och analyser som gäller förebyggande.

Rapportering från förvaltningar och bolag.

Av stadens bolag och förvaltningar anger ca 50 % att någon eller flera aktiviteter vidtagits för att förebygga uppkomsten av avfall. Exempel på sådana aktiviteter är användning av Stocket, genomförande av projekt för att minska matsvinn, minskning av utskrifter, bokbytardag och minskning av engångsartiklar. Ca 30 % av de förvaltningar och bolag som anger aktiviteter har dock genomfört aktiviteter som inte tydligt visar om avfallet verkligen minskat. Exempel på sådana aktiviteter är att ställa krav på förebyggande i upphandlingar, arrangera utbildningar, informera och utreda möjligheter och förutsättningar.

Miljöförvaltningens bedömning av eventuella avvikelser och vad som eventuellt skulle behövs ytterligare för att nå delmålet (alternativt varför delmålet överträffats)

Innebörden av att förebygga avfall kan vara svår att förstå och skilja från att sortera och återvinna. Förvaltningarnas och bolagens egna delmål och analyser bör utgå från miljöprogrammets delmål. Miljöförvaltningen föreslår att miljöprogrammets delmål förklaras och exemplifieras så att all förstår vad som avses.

En del förvaltningars och bolags egna delmål är alltför allmänt formulerade. Varje nämnd och bolag bör arbeta systematiskt med frågan och miljöförvaltningen föreslår att arbetssättet beträffande det egna interna avfallet likriktas. Delmålen skulle kunna brytas ner i konkreta delmål som är realistiska att genomföra, tidssatta och avprickningsbara. Exempel är:

Kartläggning av vilket avfall som uppkommer och varför det uppkommer ska göras år 1

Ta fram förslag på åtgärder för att förebygga avfall ska göras år 2

Genomföra åtgärderna år 3 och 4

Stockholm bör också hitta ett system för att nämnder och bolag ska kunna dela med sig av goda exempel och även ta del av goda exempel från andra kommuner som t.ex. Göteborg. Göteborg har tagit fram handledningar för att minska avfallet på bl.a. kontor, äldreboenden, skolor/förskolor och vid inköp och upphandling. Alla förvaltningar och bolag bör ha som rutin att alltid kontrollera om inventarier som man saknar finns på Stocket Återbruk innan man köper nytt.

Status	Indikator	Enhet	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
— 	Mängden hushållsavfall per person	Kommunfullmäktige	480 kg	476 kg	452 kg	

Miljöprogram - delmål:

5.4 Stadens användning av kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska minska

Målet bedöms delvis uppfyllt under programperioden
(Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet delvis kommer att nås under programperioden

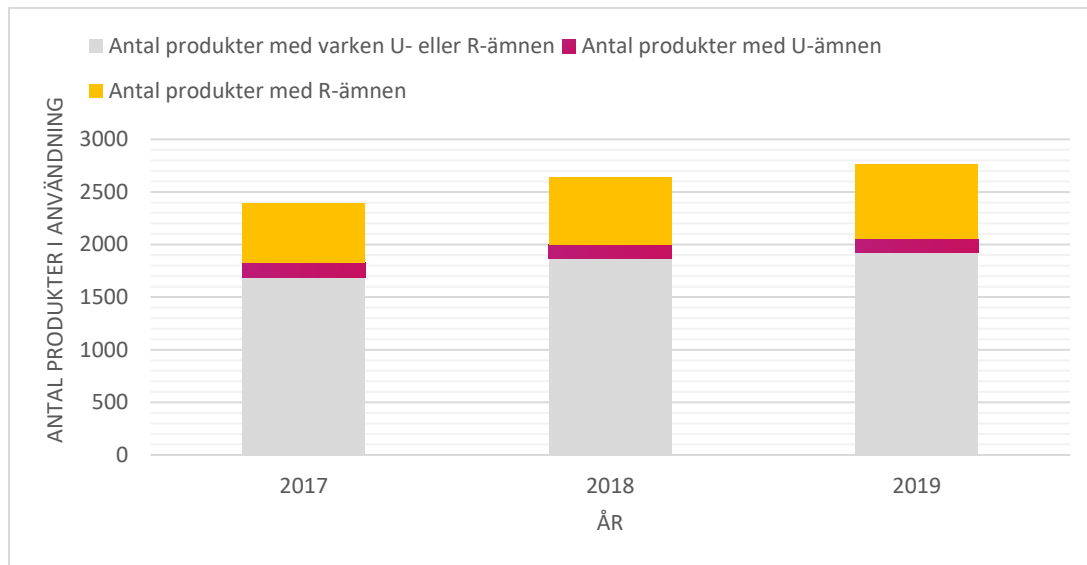
Målet bedöms endast delvis vara uppfyllt. Antalet unika produkter med utfasningsämnen har minskat under programperioden. Samtidigt har antalet produkter med riskminskningsämnen ökat under programperioden. Båda trenderna gäller både i absoluta tal och som andel av det totala antalet produkter. Målet har alltså nåtts för utfasningsämnen, men inte för riskminskningsämnen.

Analys

Likt tidigare år under programperioden har fortsatt implementering/inventering i Chemsoft skett även under 2019, med miljöförvaltningens fortsatta utbildningar och stöd. Under 2019 togs även en teknisk lösning fram som nu ger en del av stadens entreprenörer möjlighet att använda systemet. Totalantalet registrerade produkter har ökat något även under 2019 (nu med ca 4 %) vilket antagligen avspeglar en bredare användning av systemet snarare än en större kemikalieanvändning. Detta i kombination med att ämnen och enskilda produkters klassificering kan variera över tid (både åt det strängare eller mildare hållet) gjorde att totalantalet (unika) produkter med utfasningsämnen ökade på marginalen från år 2018 till 2019.

Trots arbetet med Chemsoft under programperioden, som gett förutsättningar för att på ett genomtänkt, systematiskt och kvantifierbart sätt verka för att nå delmålet om att farliga ämnen ska fasas ut, bedöms målet bara delvis vara uppfyllt. Antalet unika produkter med utfasningsämnen i absoluta tal har i princip varit oförändrat mellan 2018 till 2019, men minskat under programperioden. Sett i relation till det ökade totalantalet produkter i användning som lagts in i systemet, har andelen produkter med utfasningsämnen minskat under perioden, från 5,8 % 2017 till 4,7 % 2019. Samtidigt har antalet produkter med riskminskningsämnen ökat under programperioden, både i absoluta tal och som andel av det totala antalet produkter. Målet har alltså nåtts för utfasningsämnen, men inte för riskminskningsämnen.

Arbetet med substitutionsstöd påbörjades under 2018 (utkast på vägledning, frågeformulär till en del verksamheter och möten med några av stadens förvaltningar/bolag) och har fortsatt under 2019 (vägledning inkl. bilagor, bl.a. med förslag på ersättningsprodukter, möten med förvaltningar/bolag). Utfasning av farliga ämnen kräver långsiktighet och det förväntas börja ge tydligare resultat från och med 2020 i form av minskning av antal utfasningsämnen i stadens verksamheter.

Figur 3. Stadens kemikalieanvändning (unika kemiska produkter)

Vad olika nämnder rapporterat att de gjort för att uppnå delmålet (en sammanfattning)

Många genomförandeansvariga har inte lämnat någon analys i ILS, trots att de är berörda av delmålet eftersom nästan alla nämnder och bolag använder kemiska produkter (t.ex. städprodukter, drift- och underhållskemikalier etc.) i någon utsträckning, samt att de allra flesta nu använder Chemsoft.

12st har angett att de nämndmål som har knutits till delmålet uppnås (varav 8 lämnat analys). Dessa nämndmål är dock ofta mer allmänna och med övergripande formuleringar om t.ex. hållbarhet, utan direkt närmare koppling till kemiska produkter.

För att ta två exempel på nämndmål med tydligare bäring på delmålet kan nämnas idrottsnämnden och fastighetsnämnden. Idrottsnämnden anger bl.a. att användningen av kemikalier i idrottsanläggningar är omfattande och att man använder stadens kemikalieregister för att säkerställa uppföljningen av kemikalieanvändningen. Fastighetsnämnden uppger att driftenheten under hösten har inventerat samtliga kemikalieskåp, och där rensat ut den enda produkten som innehöll utfasningsämnen.

Inventering av kemikalier i driftens fordon har påbörjats men utrensning av icke godkända kemikalier kvarstår. Bland lite mer kemikalieintensiva bolag har t.ex. Stockholm hamnar och Stockholm Globe

Arena Fastigheter gett analyser kring aktiviteter som rör substitution av produkter innehållande utfasningsämnen och registrering av kemikalier i Chemsoft.

För 10 nämndmål anges ingen måluppfyllelse och heller ingen analys och i två fall anges nämndmålet som delvis uppfyllt.

Miljöförvaltningens bedömning av vad som skulle behöva göras ytterligare för att nå delmålet och vilken nämnd eller bolag som borde ansvara för respektive åtgärd

Många nämnder och bolag behöver nu öka takten i arbetet med substitution. Detta med fortsatt stöd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Det gäller även inte minst laboratoriekemikalier som utgör en stor del av utfasningsämnena totalt sett. I det sammanhanget är t.ex. utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden viktiga på grund av de laboratoriekemikalier som finns framförallt i kemiundervisningen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska under 2020 fortsätta att driva på och utveckla substitutionsarbetet i stadens verksamheter genom ett strategiskt arbete och genom det allmänt stödjande arbetet kring användning av och rapportering i systemet.

En förutsättning för att nå resultat är också att nämnder och bolag använder och tillämpar det stöd och vägledningar som kemikaliecentrum tar fram, samt är aktiva i sin respons och återkopplar på sådant material för att vägledningen ska kunna utvecklas ytterligare.

Att få in mängder i form av uppskattad årlig förbrukning för produkter som innehåller utfasnings- eller riskminskningsämnen, har visat sig vara svårt. Förbättrad metodik och/eller andra mått för kvantifiering av stadens användning som ett komplement till antal produkter kan behöva utvecklas.

En tydligare intern förankring även till berörda chefer, större medvetenhet och löpande kunskapsöverföring inom nämnder och bolag till nya Chemsoftanvändare skulle också behövas för att nå längre än vad som skett under denna programperiod. Kontaktpersonerna i nämnder och bolag med funktionen som lokala administratörer i systemet har en viktig roll dels i detta, dels i det kontinuerliga ”underhållsarbetet” med Chemsoft.

Status	Indikator	Enhet	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
— 	Antalet kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och som används i stadens verksamheter	Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten		138	128	129

Miljöprogram - delmål:

5.5 Förekomst av hälsofarliga kemikalier i förskolemiljön ska minska

Målet bedöms helt uppfyllas under programperioden
(Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet kommer att nås under programperioden

Som målet är skrivet – att förekomsten ska minska – är det också principiellt svårt att bedöma om det har nåtts, eftersom vi inte vet hur stor den totala förekomsten var vid programmets början och inte hur stor den är nu. Bedömningen är dock att de åtgärder som har genomförts har lett till att förekomsten har minskat. Stadsdelarna har gripit sig an arbetet med stor intensitet. Analyser av damm, luft och utsorterat material på förskolor antyder också att där en stor del av åtgärderna i vägledningen har genomförts har de haft effekt genom minskad förekomst av de studerade kemikalierna.

Analys

Som uppföljningsansvariga har vi anledning att ifrågasätta om verksamheterna generellt har kommit så långt i genomförandet som man rapporterar i analys av nämndmål och indikator. Ett flertal nämnder rapporterar t ex utan analys att samtliga förskolor har genomfört alla åtgärder på nivå 2 i vägledning för kemikaliesmart förskola, vilket inte stämmer överens med vår bild. Denna slutsats stöds ytterligare av de observationer som görs vid förvaltningens tillsyn på förskolor. Material som enligt vägledningen ska rensas bort finns kvar på väldigt många förskolor, kemikalieförteckningar saknas eller är bristfälliga.

Vad olika nämnder rapporterat att de gjort för att uppnå delmålet (en sammanfattning)

Av de 15 genomförandeansvariga nämnderna anger 7 att de nämndmål som har knutits till delmålet uppnås. I några fall är dock kopplingen väldigt otydlig då nämndmålet i väldigt generella termer kan handla om förskolor med god kvalitet, goda pedagogiska miljöer etc. Analys av måluppfyllelse består ofta av ett konstaterande av att planerade aktiviteter har genomförts. En nämnd anger att nämndmålet delvis uppnås, med en analys att det är ett pågående arbete som fortskrider. Hela 6 nämnder anger ingen måluppfyllelse och heller ingen analys, och en genomförandeansvarig nämnd har inte kopplat något nämndmål till delmålet. Bristen på rapportering från genomförandeansvariga nämnder gör det svårt att kommentera måluppfyllelsen för staden som helhet.

Två av punkterna under ”Delmålet kan nås...” pekar på fastighetsägarens ansvar. SISAB som är fastighetsägare för cirka 50 % av de kommunala förskolorna har genomfört en inventering och tagit fram en handlingsplan för att åtgärda gamla PVC-golv. Ansvaret även hos övriga förvaltningar och bolag i egenskap av fastighetsägare skulle kunna förtydligas genom att de lyfts fram som genomförandeansvariga.

Miljöförvaltningens bedömning av eventuella avvikelser och vad som eventuellt skulle behövs ytterligare för att nå delmålet (alternativt varför delmålet överträffats)

De förvaltningar och bolag som äger fastigheterna som förskolorna ligger i behöver engageras mer i arbetet. I dagsläget är det framförallt SISAB som är aktiva. Flera stadsdelar uttrycker att det är svårt för dem att påverka frågor som rör bygg- och inredningsmaterial.

För att på ett kvalitativt sätt kunna uttala sig om hur arbetet fortskrider behövs en mer riktad uppföljning av vad som genomförts på förskolorna och av fastighetsägarna. En första genomgång av ett urval av förskolor genomfördes inom ramen för tillsynen under 2017. För ett mer heltäckande svar behövs en mer detaljerad och allmän genomgång, som lämpligen kombineras med en fördjupad vägledning för ansvariga på plats. Det innebär mycket arbete och bör lämpligen genomföras i samarbete mellan kemikaliecentrum och utpekade personer på stadsdelarna. Några stadsdelar är redan i färd med sådant stöd lokalt till förskolorna.

Miljöförvaltningen noterar också att de flesta genomförandeansvariga nämnder inte ger någon analys av måluppfyllelsen som ger någon substans till uppföljningen. Det borde vara självklart att genomförandeansvar också innebär att redovisa hur man tar detta ansvar. Ett förslag är att genomförandeansvariga nämnder och bolag uppdras att meddela en kontaktperson till den uppföljandeansvariga organisationen så att uppföljningen kan baseras på ett bättre underlag.

Miljöprogram - delmål:

6.1 Radonhalten inomhus ska vara <200 Bq/m³ luft i flerbostadsfastigheter och lokaler för arbetsplatser och undervisning

Målet bedöms delvis uppfyllas under programperioden (Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet delvis kommer att nås under programperioden

Analys

Miljöförvaltningens bedömning är att delmålet nästan har uppnåtts till 2020. Det har utförts ett stort antal mätningar av radon i byggnader som ägs eller förvaltas av Stockholms stad. I en del av byggnaderna har höga halter påträffats och åtgärder har ännu inte hunnit vidtas i alla byggnader.

Mätning av radon ska utföras ungefär vart tionde år. Det innebär att det vid varje ny mätomgång kan komma att påträffas höga halter vid ommätning av tidigare kontrollerade byggnader som då hade en radonhalt under 200 Bq/m³.

Miljöförvaltningens bedömning om delmålet bör skärpas eller på annat sätt revideras

Delmålet behöver inte revideras.

Vad olika nämnder rapporterat att de gjort för att uppnå delmålet (en sammanfattning)

Arbetslokaler, Fastighetskontoret: Fastighetskontoret uppger att de har utfört mätningar i totalt 100 byggnader och att 83 % är färdigmätta. För 17 byggnader återstår arbete med kompletterande mätningar alternativt planering av åtgärder.

Miljöförvaltningen kan dock inte göra en bedömning av om Fastighetskontoret har uppnått delmålet. Orsaken är att det underlag som redovisas i ILS inte tydligt anger om det motsvarar mätningar för mätperioden 2019 eller istället samtliga mätningar fram till 2019. Det totala antalet byggnader som fastighetskontoret förvaltar/äger är inte heller angett.

Undervisningslokaler, SISAB: 96,3 % är kontrollerade och har radonvärden under 200 Bq.

Miljöförvaltningens bedömning är att SISAB nästan har uppnått delmålet. Enligt SISAB:s uppgifter arbetar de kontinuerligt med radonmätningar och åtgärder.

Flerbostadsfastigheter: Bedömningen är att delmålet nästan har uppnåtts. Åtgärder vidtas för byggnader/fastigheter där förhöjda halter har konstaterats. Omfattande åtgärder och kontrollmätningar kan behöva mer tid för att genomföras.

Resultaten från de kommunala bostadsbolagen bör inte jämföras med varandra. Anledningen till det är att bostadsbolagen har redovisat olika siffror, vissa räknar på byggnader och andra fastigheter. Förutom detta har bostadsbolagen påbörjat en ny mätomgång i sina byggnader och det redovisas olika.

Genomförandeansvariga är:

Micasa (flerbostadsfastigheter): 67,51% av byggnaderna är klara. Micasa utför ommätningar av byggnader där tidigare mätresultat är äldre än 10 år. Eftersom Micasa inte räknar med byggnader som mättes för mer än 10 år sedan så har siffran för byggnader som har radonmätts och har halter under 200 Bq därför minskat från år 2018 då 92 % av byggnaderna var klara. I dagsläget har förhöjda halter konstaterats i fyra byggnader och åtgärder pågår. Miljöförvaltningens bedömning är att Micasa nästan har uppnått delmålet.

Familjebostäder (flerbostadsfastigheter): 88,6 % av fastigheterna är klara. Familjebostäder utför ommätningar och har konstaterat förhöjda halter i några av de tidigare klara fastigheterna.

Miljöförvaltningens bedömning är att Familjebostäder nästan har uppnått delmålet.

Svenska bostäder (flerbostadsfastigheter): 96,03 % av byggnaderna är klara. Enligt Svenska bostäder arbetar de med åtgärder eller planerar för åtgärder där förhöjda halter har uppmätts.

Miljöförvaltningens bedömning är att Svenska bostäder nästan har uppnått delmålet.

Stockholmshem (flerbostadsfastigheter): 89,1 % av fastigheterna är klara. Enligt Stockholmshems uppgifter arbetar de kontinuerligt med åtgärder. Miljöförvaltningens bedömning är att Stockholmshem nästan har uppnått delmålet.

Miljöprogram - delmål:

6.3 Bullernivåerna inomhus ska minska

Målet bedöms helt uppfyllas under programperioden
(Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet kommer att nås under programperioden

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet totalt sett kommer att uppnås.

Analys

Miljöförvaltningens samlade bedömning är att delmålet totalt sett kommer att uppnås. Den tillsyn som utförs bidrar till lägre bullernivåer inomhus. Samtidigt sker det en förtätning av staden med tillkomst av nya bostäder och verksamheter som bidrar till ytterligare störningsmoment vilket innebär att det finns ett behov av att jobba fortlöpande med frågan.

För skolor och förskolor fortsätter miljöförvaltningen arbetet med kontroll av ljudnivåer vid ordinarie riktad tillsyn och särskilda bullerprojekt. Ljudnivåerna inventeras härutöver inom ramen för egenkontrollen av fastighetsägaren (SISAB). Vad gäller flerbostadshus handlägger miljöförvaltningen kontinuerligt inkomna klagomålsärenden rörande buller så att bullerstörningar som bedöms utgöra olägenhet för människors hälsa undanröjs. Vid stadens vägnät arbetar trafikkontoret med bidrag till fasadåtgärder vid höga trafikbullernivåer, i enlighet med stadens åtgärdsprogram om buller. Bullerskyddsarbetet bedrivs i en förvaltningsövergripande arbetsgrupp som kontinuerligt följer upp genomförda åtgärder, inklusive de ljudreducerande fasadåtgärder som genomförs. Utöver bullerbegränsande åtgärder vid stadens vägnät har kompletterande åtgärder gjorts av Trafikverket och Trafikförvaltningen (SL) vid bostäder exponerade för höga bullernivåer. I detaljplanearbetet säkerställs att nybyggnadsprojekt projekteras med god ljudklassning, dvs. god ljudisolering.

Miljöförvaltningens bedömning om delmålet bör skärpas eller på annat sätt revideras

Miljöförvaltningen anser inte att det finns skäl till att skärpa eller på annat sätt revidera delmålet. Det finns däremot skäl att understycka vikten av bättre uppföljning om det ska gå att utvärdera delmålet. Sett till underlaget för 2019 är det svårt att se vad som görs i stadsplanering m.m. för att uppnå målet.

Vad olika nämnder rapporterat att de gjort för att uppnå delmålet (en sammanfattning)

Trafiknämnden För att lyckas med delmål 6.3 behöver störningarna även minska utomhus och kontorets arbete med denna fråga beskrivs under delmål 2.3. Trafikkontoret har under programperioden subventionerat fönsterbyten och utrett rekreatiomsområden att bullerskydda framöver. Genom fönsterbyten, eller kompletteringar av befintliga rutor med s.k. tillsatsrutor, sänks bullernivåerna och inomhusmiljön blir sundare. På sikt bedöms arbetet med att implementera Framkomlighetsstrategins principer innebära minskad biltrafik, vilket i sin tur kan minska bullerstörningarna inomhus. Trafikkontoret bedömer att det genom sitt arbete bidragit till att uppnå målen.

Östermalms stadsdelsnämnd Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått med hänvisning till redovisad verksamhet under 2.2.1 - Stadsdelsnämnden är en aktiv part i stadsutvecklingen och invånarnas behov av nämndens verksamheter beaktas tidigt i stadsplaneringen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden Under 2019 har förvaltningen fortsatt sitt arbete med bullerprojektet på skolor och förskolor vilket utförts på totalt 52 förskolor inom staden under året. Syftet med projektet har varit att utvärdera ljudnivåerna från fasta installationer och följa upp eventuella överskridanden. Projektet har resulterat i att ljudnivåerna kommer att följas upp på totalt 65 procent av förskolorna där gällande riktvärden enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus överskrids. Detta projekt kommer fortgå även under 2020. Utöver bullerprojektet inspekteras ljudnivåer från fasta installationer regelbundet på ca 330 skolor och förskolor årligen i samband med den ordinarie riktade tillsynen. Tillsynsarbetet under året har resulterat i att stadens skolor/förskolor fått en förbättrad inomhusmiljö avseende buller under 2019.

Vad gäller bullernivåer i privatbostäder/flerbostadshus arbetar miljö- och hälsoskyddsnämnden kontinuerligt med att handlägga inkomna klagomålsärenden rörande buller. Ungefär hälften av alla inkommande klagomål i bostadsmiljö avser störningar från buller i staden. Vanligt förekommande bullerstörningar som anmäls är fläktbuller och annat buller från fasta installationer, restaurangbuller och musikbuller, buller från lastning och lossning samt buller från hantering av avfallshantering. Det bedrivs också riktad tillsyn mot fastighetsägare där buller är en av de störningar som förekommer i inomhusmiljön. Den riktade tillsynen mot fastighetsägare sker på två olika sätt. Dels genom riktad tillsyn mot utvalda fastighetsägare i Stockholm där egenkontrollen kontrolleras. Dels genom en ny metod för riktad tillsyn som utförs sedan 2016 där syftet är att hitta fastighetsägare i socioekonomiskt utsatta stadsdelar med befarat eftersatt underhåll och där det kan finnas mer strukturella problem och brister i bostäder på grund av detta.

Under 2019 beslutades om ett nytt åtgärdsprogram om omgivningsbuller som gäller för de kommande fem åren, 2019 till 2023. I åtgärdsprogrammet beskrivs de satsningar som årligen planeras för att begränsa exponeringen för omgivningsbuller. I arbetet ingår genomförande av mindre bullrande vägbeläggning vid utvalda gatusträckor, bullerskyddsskärmar, gröna lösningar för bättre ljudmiljöer och i rekreatiomsområden samt skolmiljöer.

Stockholms stad arbetar även sedan lång tid med att erbjuda bidrag till fasadåtgärder vid höga trafikbullernivåer. Detta arbete resulterar i att bullerexponering från trafiken minskar och de boendes inomhusmiljö förbättras. Sedan 1970 har mer än 58 000 fönster i Stockholm åtgärdats inom stadens så kallade fönsterprogram. Genom programmet har samtliga fastigheter i Stockholm som utsätts för höga ljudnivåer från vägtrafik (definierat som ekvivalent ljudnivå vid fasad över 62 dBA) erbjudits bidrag för olika typer av fönsteråtgärder. Återstår ett mindre antal fastigheter där fasadåtgärder av olika skäl fördröjts. Under 2019 har ca 240 personer fått en förbättrad ljudmiljö inomhus efter genomförande av åtgärder med bidrag från staden.

Staden har under 2019 publicerat en handbok som beskriver gröna lösningar för en bättre ljudmiljö. Handboken kommer att fortsätta spridas som underlag och hjälpmedel i såväl planarbete som vid bullerskyddsarbetet och i samband med förbättring av stadsmiljöer.

I detaljplanearbetet säkerställs att stadens vägledning om buller vid bostadsbyggande följs och att nya bostäder projekteras med god ljudklassning

Stadsbyggnadsnämnden skriver under delmål 6.3 att de enligt delmål 2.5.2. ska verka för ett hållbart samhällsbyggande. Det nämns dock ingenting om buller mer än att nämndens arbete bidrar till stadens arbete utifrån Agenda 2030 och verkar för att uppnå de globala målen om hållbara städer och samhällen.

Exploateringsnämnden redogör under delmålet för sitt arbete med att medverka till en giftfri miljö genom krav på materialval i entreprenader. Ingenstans framkommer hur de arbetar med buller.

Fastighetsnämnden har under delmålet fyllt i att de ska verka för att nämndens byggnader är hälsosamma att vistas i. Någon uppföljning gällande buller förekommer inte.

Miljöförvaltningens bedömning av eventuella avvikelser och vad som eventuellt skulle behövs ytterligare för att nå delmålet (alternativt varför delmålet överträffats)

Det går inte att bedöma utifrån dålig återrapportering om arbeten med delmålet. Inga ytterligare åtgärder föreslås.